

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

**Πανελλήνιο Συνέδριο Αρχιτεκτονικής «τα Κάστρα της Βιομηχανίας»:
Αναξιοποίητο αναπτυξιακό κεφάλαιο η Βιομηχανική Κληρονομιά**

Η ανάγκη προτεραιοποίησης της αξιοποίησης της βιομηχανικής κληρονομιάς ως διαθέσιμου κεφαλαίου για την προώθηση βιώσιμης ανάπτυξης και μάλιστα σε μια περίοδο δημοσιονομικά επιβαρυνμένη, αναδείχθηκε κατά τη σημερινή έναρξη εργασιών του Πανελληνίου Συνεδρίου Αρχιτεκτονικής που διοργάνωσε το Τμήμα Κεντρικής Μακεδονίας του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (ΤΕΕ/ΤΚΜ) στην Αποθήκη Δ' του Λιμένος της Θεσσαλονίκης, με θέμα: «Τα Κάστρα της Βιομηχανίας – Αποκατάσταση, Επανένταξη, Αξιοποίηση».

Χαιρετίζοντας την έναρξη του συνεδρίου, ο **Περιφερειάρχης Κεντρικής Μακεδονίας κ. Απόστολος Τζιτζικώστας**, χαρακτήρισε ιδιαίτερα σημαντική την πρωτοβουλία του ΤΕΕ/ΤΚΜ, καθώς «σε κάθε πόλη, σε όλο τον κόσμο, η βιομηχανική κληρονομιά αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του αστικού πολιτισμικού τοπίου, ενώ μεγάλα ανενεργά βιομηχανικά συγκροτήματα έχουν ενταχθεί στη ζωή της πόλης, μέσω της επανάχρησής τους». Αναφέρθηκε δε στην ποιότητα της συνεργασίας μεταξύ Περιφέρειας και ΤΕΕ/ΤΚΜ τονίζοντας: «Είστε οι άνθρωποι, οι επαγγελματίες, που όλοι οφείλουν να ακούν, αφού ως τεχνοκράτες, γνωρίζετε τα θέματα αυτά από πρώτο χέρι και ασφαλώς είναι αναγκαίο να συζητήσουμε για την καταγραφή και τεκμηρίωση ανενεργών βιομηχανικών συγκροτημάτων και κτιρίων, αλλά και για τη βέλτιστη αξιοποίησή τους. Άλλωστε η βελτίωση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στα αστικά κέντρα της περιοχής μας αποτελεί ύψιστη προτεραιότητα για εμάς, γι' αυτό συνεργαζόμαστε με δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, δημιουργώντας δράσεις προς αυτή την κατεύθυνση. Η μεγαλύτερη παρέμβαση που υλοποιεί η Περιφέρεια άλλωστε, είναι το μεγάλο εγχείρημα ανάπλασης και ενοποίησης του παραλιακού μετώπου της Θεσσαλονίκης. Πρόκειται για κόμβο αναφοράς και ανάδειξης όλων των τοποσήμων της περιοχής, ενώ στο δυτικό μέτωπο, μετά την ολοκλήρωση των εργασιών εξυγίανσης και αποκατάστασης του εδάφους που ήδη υλοποιούνται, θα προχωρήσουμε στη δεύτερη φάση αξιοποίησης και ανάδειξης της περιοχής και των σημαντικών υποδομών της, που περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων και σημαντικές βιομηχανικές εγκαταστάσεις».

Ο **Δήμαρχος Καλαμαριάς κ. Γιάννης Δαρδαμανέλης** στον δικό του σύντομο χαιρετισμό επισήμανε ότι, «συνέδρια όπως το σημερινό δείχνουν το δρόμο σε εμάς τους ανθρώπους της Αυτοδιοίκησης, για το πως πρέπει να συνεργαστούμε και είναι σημαντική αυτή η συνεργασία, γιατί βλέπουμε τι γίνεται στο πρώην στρατόπεδο Παύλου Μελά, το πρώην στρατόπεδο Κόδρα είναι μπροστά μας, σε ένα μοναδικό σημείο 350 στρεμμάτων με 16 διατηρητέα κτίρια, που θα είναι κι αυτό ένα έργο για όλη την πόλη, για να κάνουμε τη Θεσσαλονίκη, όπως την ονειρευόμαστε και όπως θα πρέπει να είναι».

Η **επικεφαλής του Γραφείου του Πρωθυπουργού στη Θεσσαλονίκη κ. Μαρία Αντωνίου** συνεχάρη το ΤΕΕ/ΤΚΜ για την πρωτοβουλία διοργάνωσης του συνεδρίου και τόνισε: «Είμαστε εδώ για να ακούσουμε τις προτάσεις που θα προκύψουν, ώστε να ενεργοποιήσουμε τις βέλτιστες πρακτικές για να αξιοποιήσουμε το πλούσιο απόθεμα, με τρόπους που βλέπουμε ήδη να το κάνουν άλλες πόλεις σε όλο τον κόσμο.»

Η **Αντιπεριφερειάρχης της Περιφερειακής Ενότητας Θεσσαλονίκης κ. Βούλα Πατουλίδου**, τόνισε επίσης, το πλήθος των διεθνών παραδειγμάτων αξιοποίησης αντίστοιχου κτιριακού αποθέματος σε άλλες πόλεις: «Πρόσφατα ήμασταν το Μαϊάμι για προώθηση του τουρισμού και είδαμε μια περιοχή με παλιά κτίρια που ήταν πραγματικό κόσμημα, το πως είχε αξιοποιηθεί και είχαν γίνει καμβάς για καλλιτέχνες του γκράφιτι. Προφανώς μπορούμε να κάνουμε το ίδιο. Στο πρώην στρατόπεδο Παύλου Μελά, ξεκίνησε ήδη η προσπάθεια αξιοποίησης. Γιατί όχι και στις καπναποθήκες της Σταυρούπολης...»

Ο **Αντιδήμαρχος Τεχνικών Έργων του Δήμου Θεσσαλονίκης κ. Εφραίμ Κυριζίδης**, εκπροσωπώντας και τον Δήμαρχο κ. Κωνσταντίνο Ζέρβα, θύμισε δύο περιπτώσεις βιομηχανικής κληρονομιάς που αποτελούν ιδιοκτησία του Δήμου Θεσσαλονίκης: «Τα Δημοτικά Σφαγεία, ήδη αξιοποιούνται φιλοξενώντας ένα κέντρο καινοτομίας και δικτύωσης και ψηφιακών δεξιοτήτων σε συνεργασία με τη Cisco, ενώ για το συγκρότημα διατηρητέων αποθηκών του τράμ, γνωστό ως Ντεπώ, ήδη προγραμματίζεται η προκήρυξη αρχιτεκτονικού διαγωνισμού για την αξιοποίησή του, με μια πλειάδα κοινωφελών χρήσεων και λειτουργιών για τους κατοίκους της περιοχής. Την περίοδο αυτή μάλιστα, προετοιμάζουμε διαδικασίες συμμετοχικού σχεδιασμού για τους ενδιαφερόμενους κατοίκους της Ε' Δημοτικής Κοινότητας, προκειμένου να λάβουν μέρος στην κατάσταση του κτιριολογικού προγράμματος αυτού του διαγωνισμού.»

Ο **Αντιπρόεδρος του Συνδέσμου Βιομηχανιών Ελλάδος κ. Γιάννης Σταύρου** σημείωσε: «ο ΣΒΕ ως ο μόνος κοινωνικός εταίρος με έδρα τη Βόρεια Ελλάδα και τη Θεσσαλονίκη, διανύει το 107^ο έτος της ηλικίας του, συνεπώς αυτό το συνέδριο αντικατοπτρίζει και την δική μας κληρονομιά, που είναι μέσα στην καρδιά μας.» Και πρόσθεσε: «Είναι πραγματικά οδυνηρό να βλέπεις αυτά τα κτίρια να εγκαταλείπονται στη φθορά του χρόνου. Και δεν είναι μόνο θέμα σύγχυσης, ή σύγκρουσης αρμοδιοτήτων. Είναι κυρίως ζήτημα έλλειψης πολιτικού οράματος, που έχει δημιουργήσει ισχυρότατες δυνάμεις αδράνειας. Με αποτέλεσμα να περνάμε οι πολίτες δίπλα από τέτοια κτίρια που είναι φαντάσματα και σκουπιδότοποι και να τα προσπερνάμε συνηθισμένοι στο θέαμα. Εύχομαι λοιπόν το συνέδριο αυτό να βάλει ένα λιθάρaki, ώστε να αφυπνιστούμε από τον λήθαργο και να ξεκινήσει μια συνολικότερη πολιτική αξιοποίησης αυτού του πλούτου.»

Σε μήνυμά του, ο **Υφυπουργός Εσωτερικών, αρμόδιος για τον τομέα Μακεδονίας-Θράκης κ. Σταύρος Καλαφάτης**, υπογράμμισε: «Η Θεσσαλονίκη αλλά και η Μακεδονία ευρύτερα έχει να επιδείξει ένα σπουδαίο κτηριακό και αρχιτεκτονικό απόθεμα βιομηχανικών συγκροτημάτων το οποίο παραπέμπει στη σημαντική συνεισφορά του βιομηχανικού κλάδου στην οικονομική πρόοδο της Πατρίδας μας, ήδη από τον προηγούμενο αιώνα. Βιομηχανικοί χώροι με έντονο αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον, λειτουργικοί, με ανθρώπινη κλίμακα, στους οποίους υπήρξε έντονη μίξη δραστηριοτήτων και παραγωγικής διαδικασίας, αποτέλεσαν για πολλά χρόνια θύλακες ανάπτυξης για την περιοχή μας. Δυστυχώς, η αποβιομηχάνιση και η αλλαγή του παραγωγικού μοντέλου της χώρας, οδήγησε πολλούς από αυτούς στην εγκατάλειψη. Η Πολιτεία στέκεται αργός σε κάθε προσπάθεια ανάδειξης και αξιοποίησης της βιομηχανικής πολιτιστικής μας κληρονομιάς, αλλά και επανένταξης ανενεργών στοιχείων της ως χώρων πολιτισμού στη λειτουργία των πόλεων και στην καθημερινότητα των πολιτών. Κι αυτό, αξιοποιώντας κατάλληλα χρηματοδοτικά εργαλεία και προωθώντας νέες δυνατότητες, με συνέργειες δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Τα παραδείγματα είναι πολλά και είμαι βέβαιος ότι θα αναδειχθούν και μέσα από το συνέδριό σας.»

Ο **Πρόεδρος της Διοικούσας Επιτροπής του ΤΕΕ/ΤΚΜ κ. Γιώργος Τσακούμης**, τόνισε ότι η διαχείριση του κτιριακού αποθέματος της βιομηχανικής κληρονομιάς, αποτελεί ένα σύνθετο θέμα που απασχολεί πλήθος εμπλεκόμενων μερών, κρατικούς φορείς, τοπικές αυτοδιοικήσεις, ιδιοκτήτες, κοινωνικές ομάδες και επενδυτές, ενώ διάφορα προβλήματα όπως ο διαμοιρασμός

αρμοδιοτήτων σε διαφορετικούς φορείς, δυσχεραίνουν την επιτυχή έκβαση της διαδικασίας και πρόσθεσε: «Ως αποτέλεσμα, πολλά βιομηχανικά συγκροτήματα παραμένουν ανενεργά έχοντας υποστεί σημαντικές φθορές, βλάβες ή καταστροφικές επεμβάσεις, με κίνδυνο αυτό το σημαντικό κομμάτι της ιστορίας των πόλεων να απαξιωθεί πλήρως και να χαθεί για πάντα. Βασικό ζητούμενο είναι ο τρόπος με τον οποίο τα εγκαταλελειμμένα βιομηχανικά κτίρια και συγκροτήματα της πόλης, θα διασωθούν και θα επανενταχθούν στη ζωή της πόλης με βιώσιμο τρόπο... Η διεθνής εμπειρία, οι διαφορετικές απόψεις και πρακτικές που δοκιμάστηκαν μας παρέχουν πολύτιμη γνώση. Τα πλέον επιτυχημένα παραδείγματα είναι αυτά που απευθύνονται στην πόλη με δυναμικό τρόπο και καταφέρνουν να επαναπροσδιορίσουν τα κελύφη μετατρέποντάς τα σε δοχεία ζωής, μέσω κατάλληλων χρήσεων. Πολλά είναι επίσης τα παραδείγματα στα οποία η επανάχρηση ιστορικών και βιομηχανικών συνόλων αποτέλεσε παράγοντα αναζωογόνησης και αναβάθμισης ολόκληρων περιοχών. Στο εξωτερικό αλλά και σε ορισμένες περιπτώσεις και στη χώρα μας έχουμε δει επιτυχημένα παραδείγματα επανάχρησης κτιρίων και συνόλων, που αποκτούν πολυλειτουργικό χαρακτήρα, όπως πολυχώροι, συνεδριακά κέντρα ή και ακόμα πιο ευφάνταστες λειτουργίες που απευθύνονται σε διαφορετικές ηλικιακές ομάδες. Ακόμα, εντοπίζουμε παραδείγματα επιτυχούς αξιοποίησης με συμβατές χρήσεις όπως επαγγελματικοί χώροι, γραφειακά συγκροτήματα, ξενοδοχεία, πάντοτε βεβαίως με σεβασμό στον χειρισμό των μορφολογικών ιδιοτεροτήτων τους. Στην πόλη μας βέβαια, τη Θεσσαλονίκη, παρά τον μεγάλο πλούτο βιομηχανικής κληρονομιάς, δεν είχαμε τη χαρά να δούμε αρκετά τέτοια υλοποιημένα παραδείγματα και αυτό είναι κάτι που πρέπει να μας προβληματίσει.»

Ο Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής του συνεδρίου και Πρόεδρος της Μόνιμης Επιτροπής Αρχιτεκτονικής του ΤΕΕ/ΤΚΜ κ. Πρόδρομος Νικηφορίδης, μεταξύ άλλων υπογράμμισε: «Όταν διαπιστώνεις ότι τα εμβληματικά κτίρια της πόλης σου ρημάζουν εδώ και δεκαετίες χωρίς προοπτική και με συνεχείς καταρρεύσεις όπως συμβαίνει στο ΦΙΞ μετά από κάθε καταιγίδα, όταν διαπιστώνεις ότι αυτά τα εμβληματικά κτίρια δεν είναι στην ατζέντα της πόλης σου, όταν σχεδιάζονται και κατασκευάζονται νέα κτιριακά συγκροτήματα και τα βιομηχανικά τοπίο έχουν περιθωριοποιηθεί και ξεχαστεί, τότε αναζητάς μία διέξοδο... Σκοπός της προσπάθειάς μας, δεν είναι να κάνουμε μία ιστορική αναδρομή των πεπραγμένων των τελευταίων δεκαετιών που στόχο είχαν την διάσωση της βιομηχανικής κληρονομιάς. Είναι γεγονός ότι έχουν γίνει κάποιες προσπάθειες που μπορούν να χαρακτηριστούν ως επιτυχημένες. Στην προκειμένη περίπτωση ίσως αξίζει τον κόπο να επικεντρωθούμε και στο τι δεν έχει γίνει, όπως επίσης και στο τι έχει γίνει με λάθος τρόπο. Θα πρέπει να επικεντρωθούμε στα λάθη του θεσμικού πλαισίου, τα βιομηχανικά κτίρια πρέπει να ενταχθούν σε ένα άλλο θεσμικό πλαίσιο που θα τα προστατεύει αλλά και θα εξασφαλίζει τη βιωσιμότητα τους. Η ανάγκη καταγραφής, διάσωσης και επανένταξης στον κοινωνικό ιστό, βιομηχανικών εγκαταστάσεων και συγκροτημάτων ιστορικής και αρχιτεκτονικής αξίας που έχουν εγκαταλειφθεί στη φθορά του χρόνου είναι πλέον περισσότερο από επείγουσα!»

Το συνέδριο φιλοξενεί στις τριήμερες εργασίες του, περισσότερες από 50 εισηγήσεις που προκρίθηκαν από την Επιστημονική Επιτροπή υπό την προεδρία του Ομότιμου Καθηγητή της Πολυτεχνικής Σχολής του ΑΠΘ κ. Μιχαήλ Νομικού, με τιμητικά καταληκτική, το Σάββατο στις 18:00 το απόγευμα, την ομιλία του ειδικού προσκεκλημένου Γάλλου αρχιτέκτονα κ. Jacques Rajot, εκπροσώπου του φημισμένου αρχιτεκτονικού γραφείου "Atelier Novembre".

Στη διάρκεια των σημερινών εισηγήσεων, αναδείχθηκαν μεταξύ άλλων:

-οι εθελοντικού χαρακτήρα προσπάθειες καταγραφής της βιομηχανικής κληρονομιάς με τη μέχρι τώρα έκδοση 1020 απογραφικών δελτίων για στοιχεία κτιριακού αποθέματος σε όλη την Ελλάδα από την αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία «Βιομηχανικά Δελτία Απογραφής»,

-τα ιδιαίτερα ιστορικά χαρακτηριστικά σειράς παλαιών εγκαταστάσεων της Θεσσαλονίκης που χρονολογούνται από το λυκόφως της οθωμανικής αυτοκρατορίας (1870-1912) με κυριότερα τα παραδείγματα των Αλευρόμυλων Αλλατίνι, της Ζυθοποιίας ΦΙΞ, του Τελωνείου στο Λιμάνι, κ.α,

-η ανάγκη διάσωσης και αξιοποίησης του παλαιού αμαξοστασίου των τραμ στο Ντεπώ της Θεσσαλονίκης, που συνέπεσε με την επισήμανση του Αντιδημάρχου κ. Μάκη Κυριζίδη για επικείμενο αρχιτεκτονικό διαγωνισμό αξιοποίησης και το οποίο, σύμφωνα με σχετική μελέτη βρίσκεται σε κρίσιμη κατάσταση με έκδηλα σημάδια εγκατάλειψης, καθώς η βλάστηση έχει αρχίσει να εισέρχεται στα κτίρια, αλλοιώνοντας τόσο τον αισθητικό χαρακτήρα τους αλλά παράλληλα απειλώντας και την στατική τους επάρκεια

-οι προοπτικές αξιοποίησης παλαιών Νερόμυλων σε Φλώρινα και Κρήτη, ή Καπναποθηκών στις Σέρρες.

Το πρόγραμμα του συνεδρίου που συνεχίζεται από τις 10:00 το πρωί την Παρασκευή και το Σάββατο είναι αναρτημένο και οι εργασίες μεταδίδονται διαδικτυακά στο site της Διοργάνωσης <https://castlesofindustry.wordpress.com/>.

Θυμίζουμε ότι την **Κυριακή 15 Μαΐου και ώρα 12:00** στη Νέα Παραλία θα εγκαινιαστεί ως παράλληλη εκδήλωση του Πανελληνίου Συνεδρίου Αρχιτεκτονικής, η **Έκθεση 30 μελετών βραβευμένων σε αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς και 36 διπλωματικών εργασιών** από πέντε πανεπιστήμια της χώρας, το ΕΜΠ, το ΑΠΘ, το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, το Πολυτεχνείο Κρήτης και την Πολυτεχνική Σχολή Πατρών.

Αξίζει να σημειωθεί ότι είναι ήδη διαθέσιμες δύο καλαίσθητες εκδόσεις, μία με τα πρακτικά και το σύνολο των εισηγήσεων, που θα παρουσιαστούν σταδιακά στο σύνολό τους και διαδικτυακά από το Blog και το Newsletter του ΤΕΕ/ΤΚΜ, καθώς και ένα λεύκωμα αφιερωμένο στην παράλληλη έκθεση μελετών και διπλωματικών εργασιών.

Συντονιστικό ρόλο στην πρώτη ημέρα του συνεδρίου είχε ο Γενικός Γραμματέας της ΔΕ του ΤΕΕ/ΤΚΜ κ. Φώτης Κουβουκλιώτης.

Παρόντες ήταν μεταξύ άλλων ο Αντιπεριφερειάρχης Υποδομών και Δικτύων κ. Πάρις Μπίλλιας και ο Πρόεδρος της ΕΥΑΘ Παγίων κ. Σάκης Τζακόπουλος, αμφότεροι πρώην πρόεδροι του ΤΕΕ/ΤΚΜ, πλήθος συναδέλφων, κ.α.

Από το Γραφείο Τύπου του ΤΕΕ/ΤΚΜ

Τα Δελτία Τύπου του ΤΕΕ/ΤΚΜ καταχωρούνται στην ιστοσελίδα του, www.tkm.tee.gr, στο link, Οργάνωση Υπηρεσιών/Γραφείο Τύπου